

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 55-98.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferenc főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 51-68.

Vertical text on the left margin containing various small notices and advertisements.

Hiábavaló passzivitás.

Sajnáljuk, hogy nem emelkedhetünk fel a stoikus bölcsesség ama magaslatára, melyről Horánszky Nándor mint a nemzeti párt...

Bizonyosan egyszerűbben fogta, micsoda furesza komédiává válnék, ha az ellenzéki pártok helyeken megmeredve, évek során át jól-rosszul a hallgatag római szenátorok szoboralakjait utánoznák...

Es mért éppen a költségvetés vitájára nézve fogadták el a nemzeti párt az ad hoc passzivitás elvét? Ha az esetről-estere való hallgatás szabályát megértjük is, akkor is inkább lehetne azt várni, hogy a nemzeti párt ezt a szabályt a költségvetéssel szemben ne alkalmazza...

kozni és sikra szállania mindannak, a mi közérzés a nemzeti képviselőkben egybe van gyűjtve, ez a politikai szellemnek nagy csatateret. És ha a fennforgó körülmények azt tanácsolják az ellenzéknek, hogy a jelenlegi kormány ellenében mentől ritkábban öltse fel a nagy viták teljes fegyverzetét...

Megvalljuk, szelíd kéréseink is vannak arra nézve, vajon a nemzeti párt a hallgatás szent parancsolatát, melyet Horánszky Nándor a költségvetésnek úgy általánosan, mint részletes vitájára nézve kihirdetett, mindvégig puritán szigorúsággal fogja-e megtartani...

Nem szívesen irányozzuk kritikánk élet a nemzeti párt ellen, nem is tanulunk a nemzeti párti hírlapoktól, melyek ellenzéki hevéket más ellenzéki pártok folytonos rossz-hiszemű gyanúsításával gondolják bizonyíthatni...

kat a nemzeti képviselők feladataihoz, mint egy operett-primadonna, mikor az igazgatóval perpatvara akad. Egyszerre valamely szenzációs előadás előtt lemond, hogy a közönség megérezze hiányát és a reper-toárt zavarba döntse...

Tisztelettel hajlunk meg az erkölcsi és értelmi erőknek gazdagsága előtt, mely a nemzeti párt tőkéjét alkotja, de ha nagy tehetségeket és fényes erkölcsüket véka alá fogják rejteni, haszon nélkül el is fognak veszni. A politikai küzdelmek terén semmiféle primadonna-érzékenység és kulisszaduzzogás a reper-toárt meg nem zavarhalják...

Budapest, január 12.

Az erdélyi püspök segítje. Gróf Majláth Gusztáv komáromi h. plébános, cum jure successiois kineveztek erdélyi segédpüspökké Lónhardt Ferenc mellé.

Oroszország új külügyminisztere. A mit már hetekkel ezelőtt megirtunk s a mit az orosz sajtó a leghatározottabban megczafolta, az ma megtörtént. Az orosz hivatalos lap holnapra számban — mint egy pétervári távirat jelenti — meg fog jelenni az a czári ukáz, a melylyel gróf Murawjev, a kopenhágai orosz követ, külügyminiszteré nevezették ki.

A képviselőházból.

Ma kezdte tárgyalni a képviselőház a költségvetést s kicsibe mult, hogy általánosságban már ma meg nem szavazta. A felirati vita után a képviselőház tagjai hazamentek karácsonyi szünetre s most, hogy visszajöttek, még jobban megájtászik rajtuk a kedveltség vagy elkedveltenedés, mint a mikor szentek. Az amugy is nagyon megirtult ellenzék a nemzeti párt és az Ugron-

párt előzetesen elhatározta, hogy passzív magatartást tanusít a költségvetési vita alatt s ma, a költségvetési vita első napján, alig néhány képviselő jelent meg a két pártból a képviselőházban. A kormánypárt padosrai is csak lassankint népesedtek be, míg a szélső baloldalon a Kossuth-párt tagjai szép számmal jelentek meg. Ők a jelen különleges állapotban sem akarnak a teljes passzivitás terére lépni.

Az elnök legelőbb a báró Pongrácz Anselm mandátuma ellen beadott petíciót sorsolta ki az V. bíráló bizottságnak, azután Gajári Géza tette le az esküt, mint mezőkövesdi vizsgálóbiztos. Az eskü letétele után többen gratuláltak neki, hogy már is szerephez jutott s a gratulációk közt volt Horváth János is, a kinek a mandátuma dolgában fogja a vizsgálatot megjelteni.

Hegedűs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója ezalatt ellogálta az előadói székét s megkezdte bővebb indoklását, a melylyel a pénzügyi bizottság jelentését ajánlotta elfogadásra. A jelen volt kormánypárti képviselők nagy része az előadói emelvény körül nagy csoportba verődött s ugy hallgatta Hegedűs Sándor beszédét, a mely nem volt polemikus természetű, vagyis nem volt olyan előadói beszéd, a mely szinte a vita megindítására, provokálására való.

Az előadói beszéd után még el sem hangzottak az éjnek, a mikor Horánszky Nándor felemelkedett és röviden kijelentette, hogy a jelen törvényellenes viszonyok közt nem kíván vitakozni, hanem egyszerűen tudatja, hogy pártja nem fogadja el a költségvetést.

Polónyi Géza is ugyanezt a kijelentést tette meg, de kijelentését némileg részletesebb indoklással kísérte. Végül ődö konkludált, hogy siettetni akarja a pillanatot, hadd lássa az ország: elismeri adni csakugyan az e czéla összevásárolt többség az országot? Polónyi Geza a jobboldalt mozgásba hozták, Bánffy Dezsi pedig sietett rövid par-mondatban kijelenteni, hogy az a mit Polónyi beszédeben szintén felhozott, mintha ő urbi et orbi hirdette volna, hogy a választások alatt igenis történetek visszacsúszások s szavazatvasárlások, nem igaz, mert ő ezt nem mondta.

A miniszterelnök e kijelentése annyival inkább meglepett mindenkit, mert még élénk emlékezetében van mindenkinek a miniszterelnök beszéde a pártkasszáról.

Most Kossuth Ferencze került a sor. Ő már hosszabb beszédet mondott s a mikor kijelentette pártja nevében, hogy a költségvetést nem fogadja el, hangsúlyozta, hogy éppenséggel nem tartja feleslegesnek a 67-es kormány által benyújtott költségvetés megtagadásának hangsúlyozását, mert ezt folyton hangsúlyozni, folyton ismételni kell.

A költségvetés bírálatát politikai szempontoktól és okoktól elválasztani lehetetlennek tartja. Rámutat arra az ellenséges indulatra, a mely jelenleg a kvóta-kérdés miatt köztünk és Ausztria közt fennáll. A mi ellenséges indulatunknak az a nyílja, hogy Ausztria folyton a mi kizsákmányolási-sunkra tör s mi nem bírjuk megvédeni az érdekeinket. S a nézetek, a kívánások a politikában is ellenkezők itt és oda át Ausztriában. Szépen fejti ki ezekben, hogy a korona is olyan dilem-mába jut, hogy vagy jó magyar király, vagy jó osztrák császár legyen, mert mindkettőt nem lehet.

Nagy hatást keltett beszédének azon része, a melyben ama dicseretek hiru voltát mutatta ki, melyeket minden ok nélkül a 67-es alapa szaksza zudítani.

Sikeresen vitázott az előadóval is, a kinek amaz állítását, hogy a kiadások 52 százalékát olyan kiadások képezik, a melyek nem terhelik az adózókat, hatásosan czafolta meg.

Végül határozati javaslatot nyújtott be, mely a költségvetési előirányzatnak még általánosságban való elvetését kívánja kimondani.

Kossuth Ferencz mai beszéde rendkívül hatásos volt s a tudósal is nagy és észrevehető figyelem-mel hallgatta fejtégeteseit.

Arányi Miksára került most a sor, a ki ma mondta el a képviselőházban első beszédét. Pártja érdeklődéssel várta és fogadta több mint egy óráig tartó beszédét, mely a számadatok össze-vetéséből való következtetéseknek hosszú lánczo-lata volt. Arányi minden észrevehető lámpaláz nélkül adta elő beszédét, melyért pártjának tagjai ugyancsak meggratuláltak.

Utána még a néppárti Buszth Ferencz szólt fel. Támadta a kormányt, de végül mégis elfogadta a költségvetést a részletes vita alapján. A másik néppártira, Major Ferenczre, a ki szintén elő volt jegyezve, már nem került sor ma.

Az ülés háromnegyed kettőkor ért véget. Az ülésről szóló részletes tudósítást lapunk mel-letkétlen adjuk.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Az a beszéd, a melyet XIII. Leo pápa a pápai gárdához intézett, még mindig foglalkoztatja a kedélyeket. Legújabbban Bismarck lapja, a Ham-burger Nachrichten ír róla pápai fenyegetések czim-mel. Mindenekelőtt konstatálja, hogy sora még a pápai állam viszállításáról oly határozottsággal nem nyilatkozik a pápák, s aztán így folytatja: „Az egyházi állam viszállításai csak akkor következnek be, ha Oroszország egy szerencsétlen végül haboru folytan kényserítették az egyházi államot ismét kirágni a saját testéből, ha csak annak nem akarja magát kitenni, hogy egy sokkal hatalmasabb koalíció által kényserítve ezt meg-tegye. Nehez megmondani, hogy XIII. Leo miben bizakodik. A pápai politikának irányá eüztidek óta mar az, hogy a szövetséges Franciaország és Oroszország közt elősegítse, mert ettől a koalíció-tól reméli a harmas-szövetségnek felbonthatását és Oroszország szétbontását. Az azonban nem igen valószínű, hogy a Vatikánban a jelenlegi politikai helyzetbe való tekintetből e reménynek teljesülésére számíthatnának. Sőt éppen most mutat minden jel arra, hogy a Vatikán ma még tovább van, mint volt barnokor. Oroszország, mint látszik, új viszony-ban van Oroszországgal s a viszonyi közte és Franciaország közt is javult ennek az érvek a folyamában. A viszonyi Nemzetország és Orosz-ország közt is javult s így a viszonyi az orosz-francia koalíció és a harmas-szövetség közt in-kább jó, mint rossz. Az élességet mindenesetre el-

A föld titkából.

— Irta: Hoffmann Ottó. —

Óségi kultúra az már, melynek továbbfejlesz-tésén dolgozunk. Több ezer év mult el az emberi civilizáció kezdete óta s ez idő alatt az embe-rek megismerkedtek a természet sokszerű tünemé-nyeivel, megismerkedtek annak erőivel. S a mi még több, lehetséges volt a természeti erők kü-lönböző törvényeit felismerni, sőt gazdasági és ipari czélokra felhasználni. Lehetőség volt tisztá-s és szabatos képet alkotni a földön kívüli égíte-szek fizikai viszonyairól, a világűr szerkezetéről, az anyag kémiai összetételéről több trillio kilomé-ter távolságra és az élet feltételeiről a világűr teljesen mélységében, a hova csak évek multja jut el a fény sugar.

Csak földünkre vonatkozólag tudunk nagyon keveset. Belsőjeéről csak hypothésisek adnak hal-vány fogalmat. Légütemelti viszonyainak törvénye ismeretlen még; az állatvilág fény, a sarki fény, a földrengések, vulkánok, a delezességi tünemények liták még nem sikerült felderíteni.

Tudvalevőleg a napot — bizonyos szabálysze-rűen ismétlődő időközökben (11 1/2 év) — a föltek majd sztrémben, majd ritkábban fődik el. Voltak, a kik Jupiter mozgásának tulajdonítják e rejtélyes tüneményt, de ezt a titokzatos összefüggést még nem sikerült bizonyossággal kimutatni. Tény, hogy e föltek a föld idegességét nagyban fokozzák. Ezt delezességen vehetjük észre; áramainak irritá-ciója óriási, ha a napot a földjélelepek, a sarki fény kísértészerű világa gyakoribb s a delezűt iz-galottan mozog ide-oda...

Ujabban azt is sikerült kimutatni egy orosz csillagászknak, hogy a többi bolygó is ép ogy de-lejes mint a föld s hatásukat crvényesített millió és millió kilométer távolságra. A földrengés által okozott földhullámok is hihetetlen távolságra érezhetik hatásukat — százbavehető lokésról per-ze ma földalton nem lehet szó, de a csillag-vizsgáló intézetek finom műszerei csálhatatlan módon észreveszik.

ide s tova, ha valahol néha több ezer kilométer távolságra a legesekélyebb földindulás van. Quettában, Beludisztában volt nemrég föld-rengés, még többször Japában — s a esodálatos inga, mely előbb Potsdamban, volt jelenleg Strass-burgban működik, néhány perc multja már jele-zte az eseményt, mely a földet mélyében meg-rendelte.

A távolság a két hely között néha több mint 9000 kilométer. A legutóbbi időben Luzon szigé-ten volt földrengés és 8758 km. távolsan Nicola-jevben Oroszországban, az inga jelezte a föld fel-háborodását. A szó szoros értelmében hullámok vet olykor a föld s ezek a hullámok másodper-czenként 2-6 kilométernyi sebességgel haladnak; az első lökés gyorsabban, a továbbiak lassabban hatják a földgömböt. Még friss emléke-zetben vannak a legutóbbi földrengések iszonyu hatásai. A laibachi 1895. április 14-iki földren-gés 150 km.-nyi távolságra volt érezhető és a föld hullámai másodpercenként 3 1/4-4 kilométer sebességgel haladtak tova; 1894. július 10-iken Konstantinápoly egy részét pusztították el. A leg-utolsó rettenetes földindulás tavaly január 5-iken volt Perzsiában és Choi városát tökéletesen romba döntötte. Több, mint ezer ház dőlt össze és nyolczszáz ember vesztette életét.

Japában és Kínában rendszerint több ezer ember eszik áldozatot az anyagföld haragjának. Az előbbi országban érhető módon nagy sulyt fek-telnek seismologiai kutatásokra és több mint 150 állomásban figyelik meg a tüneményt, melyek okát illetőleg még mindig homályban vagyunk.

Sok tudós bizik abban, hogy lesz idő, mikor a földrengéseképp egy előre meg fogják jósol-hatni, mint manapság az ég tüneményeit. For-ral azt mondja, hogy a holdnak a föld tízes és fal-nyozó belsejére épp olyan hatása van, mint az ozeánra, szóval, hogy az apályt és dagályt idéz elő a föld belsejében. Ez azonban kétséges; való-szinűbb, hogy a föld mélyének nagy üregei omla-nak be időről időre és ezek kavarják felszínét annyira fel.

Rejtélyes nemkülönbön az az összefüggés is, mely a földrengések és vulkánok közt kétségtele-nül kimutatható.

Igy, hogy a hozzánk legközelebb eső vulkán-ról, a Vezuvról szóljak, ez a tűzhányó azóta az emlékezetes kitörése óta, mely nagába temette Herculánum, Pompei és Stabia városokat, soha sem pihent teljesen; 1794-ben ismét oly kitörése volt, hogy az óriási nyomása Monte Somma kráter-falait a szó szoros értelmében szétbontantotta. Igen heves kitörése volt 1858-ban is, 1872-ben a közönlő látóterem a krátermélyéseket egész-szen megtöltötte és a forróanyagok egész árja ismét fényesítőleg özönlött alá a Vezuv me-redek lejtőjén.

Napjainkban is volt a Vezuvnak több heves kitörése, így 1891-ben és most két éve; pár napra rébb tőnt ponton jeleztek, hogy Oloszország egész talaja megrázkódott a földalati erők titokzatos működése következtében és tényleg mennyeire iz-gatóan hat a gondolkodó emberre az a kérdés, hogy hat mi lehet tulajdonképpen ott lenn a mély-ségben, az örök sötétségben és mi történik ottan?

Pedig a földön vagyunk, rajta élünk! És mégis biztonssággal kijelenthetjük, hogy előbb fogjuk lá-bunkat a hold talajára rátehetni, minthogy a föld középpontját elérjük. Igaz, hogy kissé paradox kijelentés ez, ha meggondoljuk, hogy a föld közép-pontja 6377 km-nyire van, a hold pedig 384.000 km-nyire. De márszét mennyivel több ott az aka-dály, mint itt! Próbáltuk mérle felírni, de még a 3 kilométert sem érték el! Bizvást mondhatjuk, hogy a földkéreg 1/3000 részét sem ismerjük pontos-an. De az ismert mélyedésekben is a hőmérsék-kihíhetetlen módon emelkedik, vannak helyek, a hol az emelkedés minden 12 méternél tesz egy fokot.

Hagenauban (Elszász-Lotharingum) nemrég 620 méterig sikerült hatolni petróleumkutat fúrása közben, a talált hőfok a kut alján több 60 1/2 fok Celsiusot tett ki. Mi természetesebb annál, hogy a pokol helyét az emberek mindenkoron a föld középpontjába tették. A föld alatt, hova halandó még nem tette lábát, tág tér nyílik a fantázia röptének. Kigondolták — talán az újabb barlang-kutatások révén — hogy a föld mélyében óriási üregek vannak, melyekben a föld felületén rég ki-halt világ még folytatását találja.

Óriási kiterjedésű földalatti ozeánokban az ós-korszakok undok szörnyetegei még mindig folytat-ják örök túszúkat, mint akkor, mikor még a felület beláthatatlan gözölgő dagványairól, óserd-ivel és vulkán koszorújáról képezte birodalmukat s talán még az ő ember is, mint valami majom-óriás, még mindig találhatt ott, a hová a nap-sugár soha sem ér.

De a tudósek elméletei sem voltak jobbak, sem természetesebbek. Mult században igen ismert hipothézis volt, hogy a föld benseje egy óriási üreg és ebben mozog két henség „bolygó”, mely-eket aztán elneveztek „Pluto”-nak és „Proserpina”-nak. Voltak olyanok is, kik meggyőződve e két bolygó létezéséről, azt vitatták, hogy sellőknek, gómnaknak és salamandereknek egészen kényel-mes lakóhelyül szolgálhatnak.

Később hevesen folyt a vita, hogy vajjon tüzes esepfolyós avagy gázemű-e a föld benseje, a mire igen sok bizonyíték van, vagy pedig, hogy szilárd és kemény anyagból van-e, mint a felü-lete, a mit szintén nyomos okokkal lehet bizonyí-tani. Manapság úgy látszik, a többség felteszi a henség meleg létezését; legújabb e téren a Ratau emelcete, mely bizonyos geologiai tünetek után indulya felteszi, hogy a szárazföldök és a tizes mag között még egy gázokkal és gőzökkel telített üres tér van, ugy, hogy a lakot kontinensek e gázteremnek nyugszanak.

Természetes, hogy a mily mértékben öregszik földünk, földképző vulkanikus erői azon mértékben fogynak, míg végre egy teljesen erélytelen anyag-tereg lesz az egész. Bizonyos ma már a föld halálának bekövetkezése, csak az kérdéses, mily módon fog meghalni. Utóbbi időben sokszor sorsolták fel azokat az esélyeket, melyeknek a föld áldozatul fog esni; csak a sorrend, melyben ezek bekövetkeznek, kérdéses még.

Egy esélyről azonban meg szoktak felelkezni, melyet azonban már vagy ötven éve ismerünk. Tagadhatatlan, hogy az Ozeán alapja és daglya a földet negyvene körül forgásában lassítja, ugy, hogy a nap hossza mindig nagyobb és nagyobb lesz. Eljön tehát az az idő is, mikor a föld napja egyelőn lesz évenek hosszávval, vagyis, hogy egyik féltekéje minduntalan a nap felé fordul, ugy, hogy elpereszöldök, míg a másikat soha sem éri jóté-

SZÜKSÉG ÉS HAJLAM.

REGNYE EGY KÖTETBEN. 3 IRTA: BENICZKY-NÉ-BAJZA LENKE. ELSŐ FEJEZET.

Ez meglepte őt, s nem tudta magának a szo-katlan eseményt megmagyarázni, mi fölött hossa-zsan tündődött, miután nem volt egyéb dolga. A két nőver ezalatt egymásután haladt végig az ut-czákon, az öregebb elől, nem sejtve, hogy lejtett követik, az ifjabb utána elugoltan, hangosan do-bogó szívvel feleltek, hogy észrevették. Mind a mellett nem mulasztotta el a mellette elhaladó-kat szemügyre venni, hogy szemének pillantásá-val napára vonta a figyelmet. Lehetetlen volt őt észre nem venni s bár könnyű lejtékekkel, de ön-tudatos tartással haladt előre, mi azt idézte elő, hogy a mellette elhaladó férfiak közül nem egy-nek kerekedett kedve őt messziről követni.

A séta jó hosszú ideig tartott. A külváros, melyben laktak, messze volt, s Minka családok-za láta, hogy nővere nem a belváros lelé hatad, hanem ellenkező irányban; végig az Andrássy-ut-egy részén, azután befordult egy mellékutczába, melyet elovastta, hogy „Epreskert-utczának” hív-nak, s hol egyetlen himző vagy egyéb ilyféle üz-let sem létezett.

Nagyon eleven eszű, gyors felolvasó lévén, kezdte sejtetni, hogy miért kildetett ő nővere után és érdekelte a dolga. Hova mehet Zsófia? Csak az nyugtalanságot, hogy e rá nézve eddig ismeretlen városrészből, hogy talán majd egyedül háza. Zsófia elég gyorsan haladt s nem tekintett vissza és ismét egy mellékutczába fordult, hol nem sokára megállva egyik csinos, ujjonnan épült ház előtt, csepengett s pillanattal eltűnt Minka szemei elől...

mi főpátnak... Bőséges... Benedek ut...

Stojalowski közzétéli... Stojalowski, a tegnap szabadlára helyezett...

Az «Eoec homo» kalföldön... Munkácsy hatalmas festménye...

Stojalowski közzétéli... Stojalowski, a tegnap szabadlára helyezett...

Az új javadalmi díjgyűlés... Ma délután vette tárgyalás alá...

EGYLETEK, TÁRSULATOK... Felolvasás a tisztikaszinóban...

szóval... az új javadalmi díjgyűlés...

Stojalowski közzétéli... Stojalowski, a tegnap szabadlára helyezett...

Az új javadalmi díjgyűlés... Ma délután vette tárgyalás alá...

EGYLETEK, TÁRSULATOK... Felolvasás a tisztikaszinóban...

szóval... az új javadalmi díjgyűlés...

szóval... az új javadalmi díjgyűlés...

